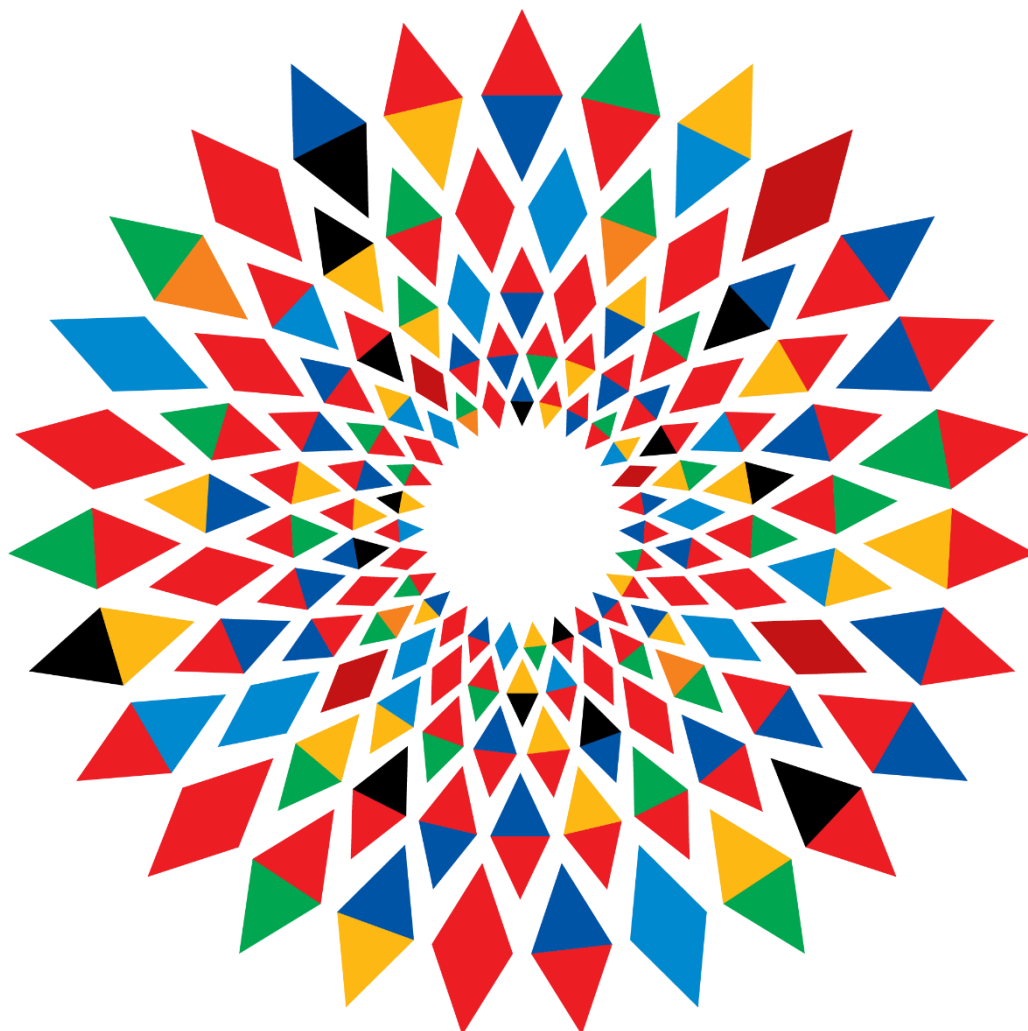


EU2022.CZ

České předsednictví
v Radě Evropské unie



Mezinárodní konference

**Městské prostředí – bezpečnostní hrozba
nebo příležitost pro prevenci?**

Praha, Česká republika

6. 10. 2022

- Zpráva z konference



EU2022.CZ

České předsednictví
v Radě Evropské unie



MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY



ČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI

Co se v Praze odehrálo?

Dne 6. října 2022 se v Praze uskutečnila unikátní **mezinárodní odborná konference „Městské prostředí – bezpečností hrozba nebo příležitost pro prevenci?“**.

Cílem konference bylo představit přínosy prevence kriminality prostřednictvím konceptů **Crime Prevention Through Environmental Design** a **Crime Prevention Through Urban Design & Planning** a **technických norem prevence kriminality** pro bezpečnost a veřejný pořádek ve městech.

Konferenci, na které se sešlo velké množství odborníků z České republiky i ze zahraničí, organizovalo Ministerstvo vnitra ČR ve spolupráci s Českou agenturou pro standardizaci a sekretariátem Evropské komise pro standardizaci – Technické komise 325 (CEN/TC 325) „Prevence kriminality při plánování městské výstavby a navrhování budov“.

Konference byla součástí priorit České republiky v rámci předsednictví v Radě Evropské unie v oblasti vnitřní bezpečnosti a prevence kriminality. To nejen dodalo konferenci velkou prestiž, ale zároveň otevřelo dveře o této konferenci a jejích tématech informovat i na půdě orgánů EU a dalších významných platformách.

Prostředí kolem nás má velký vliv na naši bezpečnost. Velká část kriminality se odehrává na veřejných prostranstvích, ve veřejnosti přístupných budovách, prostředcích hromadné dopravy a na dalších veřejně přístupných místech. Existuje mnoho okolností, ať již přirozeného či lidského původu, které vytváří v takovém prostředí podmínky vhodné pro páčání kriminality a kterých pachatelé dokáží využít. Ale pokud tato rizika umíme rozpoznat a správně je vyhodnotit, dostat se tak zkoumáním těchto míst, příležitostí a motivů zločinu k jeho kořenům, a to ideálně ještě ve fázi plánování výstavby či revitalizace, pak řadou opatření organizační, režimové, stavební, technické a jiné povahy můžeme tuto kriminalitu eliminovat, a svou činností naopak významně pomoci tomu, aby se lidé v takovém prostředí cítili a žili bezpečně.

A právě k tomu lze velmi **efektivně použít zásady a strategie Crime Prevention Through Environmental Design a Crime Prevention Through Urban Design & Planning**. Dnes tyto zásady zahrnují nejen prevenci kriminality prostřednictvím fyzického/architektonického prostředí, ale rovněž prostřednictvím sousedského sociálního prostředí a nejnověji i prostřednictvím ekonomického, kulturního a psychologického prostředí. V rámci těchto zásad pak mají své pevné místo také **technické normy prevence kriminality**. Jedná se o využívání standardizovaných postupů (založených např. na teoriích řízení rizik) i certifikovaných bezpečnostních výrobků tak, aby bylo dbáno bezpečnostních pravidel a bezpečnost uživatelů byla garantována již samotným návrhem.

Co je CPTED a jak nám s ním pomáhají technické normy?

Mezinárodní asociace CPTED (ICA) definuje prevenci kriminality prostřednictvím environmentálního designu (CPTED) jako multidisciplinární přístup k prevenci kriminality, který využívá urbanistický a architektonický design a řízení zastavěného a přírodního prostředí. Strategie CPTED mají za cíl snížit viktimizaci, odradit pachatele od rozhodnutí, která předcházejí spáchání trestného činu, a vybudovat mezi obyvateli pocit společenství, aby mohli získat kontrolu nad územím, snížit kriminalitu a minimalizovat strach z kriminality. CPTED je také po celém světě známý jako Designing Out Crime, obhajitelný prostor a další podobné termíny.

Na konferenci byl představen konečný návrh aktualizované **technické specifikace CEN řady 14383 „Prevence kriminality – Urbanismus a projektování budov“, Část 2: Principy a proces**.



EU2022.CZ

České předsednictví
v Radě Evropské unie



MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY



ČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI

Z hlediska této technické specifikace **je CPTED:**

- přístup k prevenci a/nebo omezení problémů s kriminalitou: trestné činy i pocit nebezpečí,
- za dodržování racionálního přístupu k řízení rizik (v souladu s normami ISO),
- prostřednictvím multidisciplinárního, multioborového nebo partnerského procesu,
- využívající navrhování a plánování ekonomických/sociálních/psychologických opatření a přístupů a jejich řízení/údržbu v konkrétním fyzickém, sociálním a správním/organizačním prostředí (menší i velká města, čtvrti, komunita nebo konkrétní místo).

Tento **dokument stanoví** obecné principy a specifikuje rámec pro proces CPTED. Specifikuje hodnocení rizika problémů kriminality (trestné činy i pocit nebezpečí) a rámec, proces, opatření a postupy zaměřené na snížení těchto rizik ve specifickém nově budovaném nebo stávajícím prostředí. Trestné činy, na které se tento dokument vztahuje, jsou často oportunistické povahy a jsou to trestné činy proti majetku, násilné trestné činy i jiné trestné chování. Tento dokument poskytuje návody a strategie pro proces CPTED ve specifických typech prostředí k prevenci nebo snížení rizik potenciálních nebo identifikovaných problémů s kriminalitou. Jsou uvedeny pokyny pro proces krok za krokem, aby byly zapojeny všechny zúčastněné strany zapojené do městského plánování a snižování kriminality v městském prostředí. Umožňuje také všem ostatním zúčastněným stranám – zejména místním a regionálním orgánům a také samotným obyvatelům/podnikům/institucím – zapojit se do multidisciplinárních aktivit potřebných k minimalizaci rizik trestné činnosti a pocitu nebezpečí.

Tyto preventivní přístupy jsou účinné vůči celé řadě trestných činů, jako jsou krádeže či kapesní krádeže, krádeže aut a věcí z aut, vloupání, loupežná přepadení a jiné násilné útoky, drogová trestná činnost, vandalismus či výtržnictví. Často se zmiňuje také otázka přínosu v boji proti terorismu. I když prevence proti terorismu vyžaduje i specifická opatření (a ani tato konference nebyla o prevenci terorismu), pak platí, že uplatňováním zmíněných přístupů proti obecné kriminalitě pomáháme snižovat také riziko terorismu.

Zároveň je nezbytné zdůraznit, že tyto preventivní přístupy nejsou postaveny jen na práci městských preventistů a bezpečnostních složek, nýbrž **vyžadují širokou spolupráci** odborníků, jako jsou mj. architekti, projektanti, designéři, územní plánovači, majitelé a správci budov a veřejných prostranství, kriminologové, sociologové, psychologové ad. Velmi vhodné je **využívat i participativních přístupů** a do plánování takových potřebných opatření zahrnovat co nejširší skupiny osob, jichž se bezpečnost v dané lokalitě týká, včetně samotných obyvatel těchto lokalit.

Účastníci konference, kteří zastupovali většinu výše uvedených profesí, velmi ocenili možnost osobního setkání a sdílení nejnovějších poznatků a příkladů úspěšných realizací k těmto zajímavým a v praxi často se teprve prosazujícím přístupům v prevenci kriminality a zvyšování bezpečnosti ve městech.

Prosazovat a rozšiřovat tyto přístupy mezi všechny potřebné odborníky a osoby, které rozhodují o veřejných prostorech a prostranstvích a tím přímo ovlivňují bezpečnost osob v nich, nejenže bylo cílem této konference, ale zůstává mezi prioritami Ministerstva vnitra ČR jak v rámci měst v České republice, tak i v rámci aktivit na evropské úrovni, kde ČR mj. zastává prestižní roli sekretariátu Evropské komise pro standardizaci – Technické komise 325 (CEN/TC 325) „Prevence kriminality při plánování městské výstavy a navrhování budov“.



EU2022.CZ

České předsednictví
v Radě Evropské unieMINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKYČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI

Co na konferenci zaznělo?

Konference byla rozdělená do **tří tematických bloků**. V prvním bloku byly představeny výše uvedené **preventivní koncepty a jejich přínosy pro praxi**. Druhý blok byl zaměřen na **využití konceptů pro bezpečnost ve městech** včetně příkladů konkrétních řešení. Závěrečný třetí blok byl věnován **zapojení těchto konceptů do práce policie** při zajišťování bezpečí na místní úrovni.

Po úvodních zahajovacích projevech vysvětlil **Michal Barbořík**, ředitel odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, **proč odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR považuje za zásadní zaměřovat se rovněž na situační prevenci kriminality včetně oblasti technických norem prevence kriminality**, v čem vidí potřebu a přínosy standardizace v oblasti prevence kriminality a jaké aktivity jeho odbor podporuje v oblasti bezpečnosti veřejných prostor a prostranství.

Alena Šimková, předsedkyně Evropské komise pro standardizaci – Technické komise 325 (CEN/TC 325), prezentovala **činnost a zaměření CEN/TC 325, práci jejích odborníků a bezpečnostní normy řady EN 14383 založené na principech CPTED** jako na multidisciplinárním přístupu k prevenci kriminality využívajícím městský a architektonický design a řízení zastavěného a přírodního prostředí.

Stefan Krebs, tajemník Evropské komise pro standardizaci – Technické komise 325 (CEN/TC 325) ukázal, **jak technické normy podporují veřejný sektor, urbanisty, architekty a developery při zavádění CPTED** do praxe a proč se vyplatí podle nich postupovat.

Macarena Rau Vargas, prezidentka Mezinárodní asociace CPTED (ICA), představila **vývoj metodiky CPTED z první, druhé a třetí generace spolu s iniciativou ICA „Umbrella“** v kontextu uvedení ISO CPTED normy 22341. První generace CPTED se od 60. let 20. století zaměřovala na příležitosti k trestné činnosti uvnitř fyzické prostředí. Druhá generace CPTED se od 1997 soustředí na motivaci kriminality v rámci sociálního prostředí. Zatím poslední, třetí generace CPTED se pak od roku 2019 nově zaměřuje i na holistické přístupy k posílení životaschopnosti sousedství prostřednictvím environmentální, sociální, zdravotní a ekonomické udržitelnosti.

Caroline L. Davey a Andrew B. Wootton, oba ředitelé Design Against Crime Solution Centre z Univerzity Salford (Velká Británie), společně nastínili myšlenky skrývající se za projektem **Cutting Crime Impact (CCI; snižování dopadů kriminality)** a vysvětlili **proces designu zaměřeného na člověka**. Společně tak ukázali, jak může přístup k designu zaměřený na člověka umožnit bohatší pochopení problémů ovlivňujících bezpečnost, identifikovat nové způsoby, jak je řešit, a podpořit vývoj a implementaci nových řešení v reálném světě. Příslib technologií řešící problémy s kriminalitou je totiž často podkopáván nepochopením komplexnosti lidských dynamik, které umožňují policejní práci a prevenci kriminality fungovat v reálném světě. Zjednodušující modely praxe jsou přijímány tak, aby vyhovovaly omezením a rozvojovým prioritám technologií – což z nich dělá řešení řízená technologiemi spíše než zaměřená na člověka. Davey a Wootton tak ukázali, jak projekt poskytl policejním organizacím cenné zkušenosti v zachycování požadavků, rámování problémů, formování nápadů, generování konceptů, navrhování řešení a v prototypování, z nichž jsou všechny použitelné při řešení dalších bezpečnostních výzev.

Carla Napolano, zástupkyně ředitelky Evropského fóra pro bezpečnost ve městech (EFUS), představila Manifest bezpečnosti, demokracie a měst z roku 2017 potvrzující, že četné studie a experimenty ukázaly, že **návrh a správa veřejných prostor mají dopad na bezpečnost a chybějící pocit bezpečí**. Manifest doporučuje zvážit způsoby, jakými jsou využívány veřejné prostory, na základě objektivních a subjektivních dat, **zapojit veřejnost** do společné tvorby bezpečnostních politik a zachovat zdravou rovnováhu mezi využíváním bezpečnostních technologií a respektováním základních práv. Představila



EU2022.CZ

České předsedství
v Radě Evropské unieMINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKYČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI

rovněž **doporučení a hlavní zásady** organizace formulované na základě Manifestu a činnosti EFUS.

Kvetoslava Matlovičová a Peter Mocák z Prešovské univerzity v Prešově poskytli stručný přehled možností a přínosů uplatnění konceptu CPTED v prostředí slovenského krajského města Prešov. Představili **Manuál tvorby veřejných prostranství města Prešov**, který přináší návrhy potenciálních zásahů do prvků městského prostředí, které mají potenciál redukovat některé typy majetkové a násilné kriminality. Navrhovaná opatření přihlížejí i k finančním aspektům jejich realizace s cílem nabídnout cenově nenáročný způsob zvyšování pocitu bezpečí v urbanizovaných oblastech.

Patrik Kotas, český architekt a designér specializující se na **návrhy veřejných prostorů, dopravních staveb a design prostředků hromadné dopravy** vysvětlil, že míru bezpečnosti můžeme ovlivnit už v prvotních návrzích urbanistických, dopravně-inženýrských, architektonických a designových konceptů. Ve své prezentaci ukázal, jaké koncepční kroky bychom měli preferovat a naopak jakých řešení se vyvarovat ke zvýšení bezpečnosti a k prevenci kriminality při plánování a výstavbě dopravních staveb a v prostředcích hromadné dopravy.

Tomáš Koníček, předseda české Technické normalizační komise č. 148 Prevence kriminality a ochrana obyvatel, i v zastoupení za nemocnou **Veroniku Fáberovou**, předsedkyni pracovní skupiny (WG) 3 při CEN/TC 325, shrnul přístup řešení v ČR a postup **řešení problematiky „bezpečných škol“** od roku 2014 do současnosti. Popsal zvýšený tlak na bezpečnost škol v ČR, jehož jednoznačným výstupem je technická norma prevence kriminality ČSN 73 4400 „Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení“. Ta klade důraz především na preventivní opatření a stala se inspirací pro nově přijatou celoevropskou normu CEN-TS 14383-6 Školy a vzdělávací zařízení.

Libor Sladký, prezident Asociace Bezpečná Škola společně s **Pavlem Janusem**, ředitel největší střední školy v Karlovarském kraji představili **reálný pohled na školy optikou normy ČSN 73 4400**. Systematická práce s normou a vzdělávání škol vede k tomu, že si školy stále více uvědomují potřebu systematicky chránit to nejvzácnější, co máme – naše děti. Co říká norma a kde se stále opakují chyby? S čím se škola potýká a jak jí norma pomohla? To vše ukázali **na konkrétních příkladech**. V závěru je doplnil **Petr Kubis**, ředitel městské policie v Sokolově, který představil projekt „Bezpečné město“ zahrnující aktivní přístup k bezpečnosti škol.

Paul van Soomer, ředitel Rady Mezinárodní asociace CPTED a European Designing Out Crime Association, předseda pracovní skupiny (WG) 2 při CEN/TC 325 a jeden z hlavních vystupujících konference, měl hned dvě přednášky. V první přednášce představil **principy fungování CPTED a technických norem prevence kriminality**, jež jsou zachyceny v právě dokončované technické normě „CEN/TS 14383-2:2023 Prevence kriminality prostřednictvím navrhování budov, územního plánování a údržby města – Principy a proces“, která vzniká pod jeho vedením. Ve druhé přednášce pak ukázal **příklad z využití těchto principů v praxi** v projektu ve městě Gouda. Zdůraznil nutnost partnerského přístupu zahrnujícího nejen policii a spravedlnost, ale také obecní/místní orgány, urbanisty/projektanty a manažery, podniky, školy, bytová sdružení, nevládní organizace a samozřejmě obyvatele.

Anke Schröder, ze Státního úřadu pro vyšetřování a Kompetenčního centra pro městskou bezpečnost v Dolním Sasku, taktéž předsedkyně německého Národního normalizačního výboru pro prevenci kriminality představila **městskou bezpečnost jako kooperativní a transdisciplinární přístup v malém měřítku místního kontextu při využívání standardů pro prevenci kriminality v urbanistickém designu a plánování**. Poskytla přehled praktických metod pro zohlednění objektivních a subjektivních bezpečnostních aspektů od nové výstavby až po stávající budovy v Dolním



EU2022.CZ

České předsednictví
v Radě Evropské unie



MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY



ČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI

Sasku. Ukázala tak cestu, jak začleňovat bezpečnostní aspekty do plánovacích procesů architektů či urbanistů i přes jejich počáteční odstup.

Teili Piiskoppel, vedoucí komunitních policistů v okrese Ida-Tallinn v Estonsku poukázala na fakt, že v Estonsku je policie spolu s ministerstvem spravedlnosti lídrem v CPTED. V prezentaci se podělila o to, **jak začali CPTED více zapojovat do práce policie a společnosti** a na konkrétních realizacích ukázala, jak daleko se již dostali, co z toho získali a jaké byly těžkosti při implementaci CPTED.

Zuzana Pidrmanová, vedoucí oddělení prevence Policejního prezidia ČR zakončila konferenci vysvětlením, proč je nutno již **při plánování výstavby obydlí myslet na prevenci proti vloupání** a jaká je úloha řádného zabezpečení domácnosti a proč existuje důležitá výzva k výběru certifikovaných produktů, dostatečné informovanosti veřejnosti a inovativním nástrojům jako je třeba aplikace Zabezpečte se.